

Fig. 1. Mollerup. Ydre, set fra Nordøst.

E. M. 1939

MOLLERUP KIRKE

MORSØ SØNDER-HERRED

Kirken, der er *Anneks* til Frøslev, og ifølge Traditionen var viet til *S. Anna*¹, ejedes efter Reformationen af Kronen; 16. November 1722 skødedes Tienden uden Kaldsret til Peder Wandborg² (sml. S. 798). O. 1800 laa Kirken under Frøslevgaard³; den overgik til Selveje 1. Januar 1911.

Kirken ligger tæt ved Østgrænsen af det lille Sogn, ret højt, med vid Udsigt mod Nord. Kirkegaarden hegnes af Kampestensdiger, i hvilke der mod Vest er en Indgang med Stolper af kløvet Granit.

Den uanselige Bygning bestaar af gotisk Kor og Skib samt Vaabenus, vistnok fra 1855. Orienteringen har mærkbar Afvigelse til Syd.

De oprindelige Dele, Kor og Skib, der er beslægtet med Jørsby (Morsø N.-Hrd.), og næppe kan være ældre end 1400'erne, er bygget af blandet Materiale. Hovedmaterialet er *raa Kamp* og *Munkesten* i Munkeskifte, men kun Nordsiden af Kirken er bevaret i gammel Stand, Resten er helt eller delvis skalmuret til forskellig Tid. Korets vinduesløse Nordmur har nederst en o. 75 cm høj Syld af store, rejste Kampesten udkilet med Flækker og mindre Sten paa Fladen, derover er Murværket af Munkesten, blandet med enkelte Kvadre. 1889 havde ogsaa Øst- og Sydsiden en ganske tilsvarende Murteknik, og Øst-

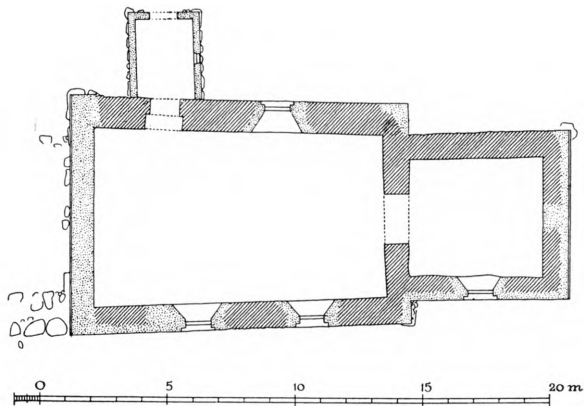

Fig. 2. Mollerup. Plan. 1 : 300. Maalt af C. G. Schultz 1938.

hjørnerne var kvadersatte; blandt Sydmurens Granitkvadre saas en meget lang, skraakantet Sokkelsten (Uldall). Nu er det romanske Kvadermateriale her ordnet i to Skifter nederst i Murene, der iøvrigt er af smaa Sten; en Kvader under Korgavlens nordre Hjørne har et usædvanlig stort og dybt Stenhuggerfelt, fyldende omtrent hele dens Forflade. Skibet, hvis Murhøjde maaler o. 4,20 m, er hovedsagelig bygget af raa Kamp; kun den øverste Tredjedel er eller har været af Munkesten. 1889 saas i Sydmuren en Sten med et »lidt aflangt«, slidt Hul (maaske en Kværnsten), og paa Nordsiden var der indmuret en Gruttesten fra Oldtiden (Uldall).

Oprindelige Enkeltheder er kun i ringe Udstrækning bevaret. Korets Øst-vindue og Skibets Syddør, begge tilmurede, spores indvendig, men Enkeltheder kan ikke mere skelnes; den sidste var 1889 kvadersat indvendig (Uldall). Norddøren, som stadig er i Brug, er spidsbuet udvendig, hvor en moderne Dørføj af samme Form dækker over den oprindelige Halvstens Hjørnefals og har ødelagt et oprindeligt, spidsbuet Spejl, der endnu var bevaret 1889 (Uldall); Inderpartiet er fladbuet.

I det *Indre* synes Væggene hovedsagelig at være af raa Kamp, dog er Triumfmuren vistnok af røde Munkesten (Uldall). Den lave og trange Korbue (H. o. 250 cm, Br. o. 193) er rundbuet og savner Kragbaand.

Ændringer og Tilføjelser. Kirken har haft et med Skibet jævnbredt †*Taarn*, af hvis Sydmur der endnu ses store Grundsten. I Vestgavlen, der for en stor Del var af raa Kamp, sporedes den spidse Taarnbue 1889 (Uldall); nu er Gavlen moderne skalmuret og har øverst et rundbuet Glamhul, hvori Klokken hænger, flankeret af to smaa, cirkelrunde Støbejernsvinduer.

Et tømret †*Klokkehus* afstivedes 1640 og fornyedes 1655 (Rgsk.). 1873 hang Klokken i en †*Træstabel* ved Vestgavlen (M.-Petersen), 1889 i en lignende ved Korgavlen (Uldall).

Vaabenhuset foran Norddøren, af smaa Mursten i Krydsskifte, uden Stilpræg, er sikkert opført ved en Istandsættelse 1855. 1790 havde Kirken intet Vaabenhus (sml. Kirkeplan paa Matrikelkort Fig. 3).

Kirkens Sydside og Gavle er hyppigt blevet skalmuret⁴. Vestgavlen og den tilstødende Del af Skibets Sydmur blev skalmuret med smaa Sten 1902, Korets Syd- og Østside 1904. Ved sidste Lejlighed blev Kirkens Vinduer, tre mod Syd, eet mod Nord, alle vistnok fra Istandsættelsen 1855, helt om-muret. De er nu fladbuede, fælsede udvendig, smigede indvendig og har Trækarme i Empiremaner (Arkitekt Valdemar Schmidt).

Bygningen staar hvidkalket. Tagværkerne er af Fyr, Korets blytækt, Skibets og Vaabenhusets teglhængt. Skibet har profileret Trægesims, maaske fra 1855. Det Indre har Bjælkelofter.

INVENTAR

Alterbordet, der dækkes af en simpel Fyrretræskasse, er af Munkesten med en 14,5 cm tyk Granitplade (M.-Petersen).

†*Alterklæde*. 1714 forærede Sognepræstens Kæreste et brunt Atlaskes Omhæng med hvide Frynser til Alteret (Rgsk.).

Altertavle i Renaissance, anskaffet 1655 for 24½ Dlr. 1 Mk. (Rgsk.). Den firsøjlede Opbygning svarer ganske til Rakkeby (S. 829), ogsaa i det karakteristiske Træk, at Topfeltet flankeres af toskanske Tvillingsøjler. Storstykkets tre Felter indrammes af Tandsnitlister. De bevarede Vingers landlige Snitværk viser ligeledes stor Overensstemmelse med Rakkeby. Topornamentet og de drejede Vaser paa Storgesimsen er vistnok fornyede. Den nuværende brogede Staffering stammer fra 1906, hvilket Aarstal er malet i søndre Storinges Kartouchefelt, hvor der tidligere stod 1877; i det tilsvarende nordre Felt ses det opmalede Aarstal: 1670. Midtfeltet staar blaat overmalet som Baggrund for en Afstøbning af Thorvaldsens Kristus, der er opstillet paa Alteret.

Altersølv. *Kalk*, meget enkel, nu 19,5 cm høj; Foden svarer til Hurups fra 1813 (S. 680). Skaftet er cylindrisk, Knoppen glat, afrundet, Bægeret nyere. Glat *Disk*.

Alterstager, o. 1600, kun 26,5 cm høje, med flad Fodskaal og Skaft med Balusterled over udladende, svagt konisk Led. Nye Lysepiber.

Font, o. 1880, af Træ med ottekantet Fod og Skaft og udsvajende Kumme, tæt besat med Profillister. Blaamalet med brune Lister. Den tidligere, ret uanselige †*Font* var næppe ældre end Kirken. Kummen, af Granit, 57,5 cm i Tvm., var nærmest trugformet og uden nogen Udsmykning; dens flade Huling 21 cm dyb. Mellem Kummen og den uregelmæssige Fodsten var en polygonal Murstenspille paa 3 Skifter. Den samlede Højde var 68 cm⁵.

Fad, glat, af Messing.

Prædikestol fra 1800'erne, af Fyr, cylinderformet, delt i fire Felter mellem Gesims- og Fodliste og hvilende paa flad Kræmmerhusbaldakin, over en polygonal Fodstolpe. Stafferingen er blaa og brun, i Felterne Kors og Kristus-monogrammer. En †*Prædikestol* skænkedes til Kirken 1639 af Jens Pedersøn, Frøslevgaard og hans Hustru (Rgsk.).

Stolestader fra Slutningen af 1800'erne, af Fyr. 1648 blev alle †*Karlestole* fornyede (Rgsk.).

Præstestol med Gitterværk af drejede Balustre, fra Slutningen af 1800'erne. 1667 fik en Snedker fra Frøslev Betaling for »en †*Skriftestol* at gøre, †*Degnestol* at færdige« (Rgsk.).

Pengeblok, simpel, med affasede Hjørner.

†*Klingpung*, 1688, af Taft med »Silkebusche« om, foræret Kirken af Hr. Christians Kæreste (Rgsk.).

Klokke, senmiddelalderlig, skriftløs, beslægtet med Ljørslev (S. 891), Tvm. 70 cm (Uldall 132).

GRAVMINDER

Gravkors af Smedejern (som Lødderup S. 792) med ulæselig Indskrift. Paa Kirkegaarden Sydøst for Kirken.

†*Gravramme*. 1873 fandtes indsat i Vaabenhusedørens Karm et Fragment af et Gravtræ med Indskrift i Reliefversaler: »... Sognepres (!) for.....
.....ns Stift 7 Aar Æ . . . . « (M.-Petersen).

KILDER OG HENVISNINGER

Regnskaber 1639—1714, 1715—21 (LA. Viborg). — Museumsindberetninger af J. Magnus-Petersen 1873, C. A. Jensen, E. Moltke og E. Horskjær 1939.

Thura: Aalborg Stift. S. 601 f. — F. Uldall: Optegnelser om de danske Landsbykirker V. 1889. S. 188—90 (NM). — Opmaalinger af Valdemar Schmidt 1904 (NM).

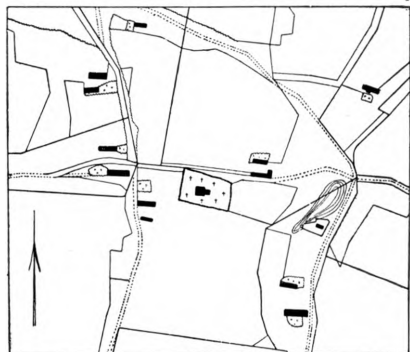

Fig. 3. Mollerup 1790.

¹ Danske Atlas V. S. 558. ² Specifikationer over Konge- og Kirketiender 1680—1743 (RA). ³ Fortegnelse over Kirker og Kirkers Ejere 1809 (RA). ⁴ 1690 fik Murmester Knud Nielsen 16 Daler for at opmure den nedfaldne Mur paa Korets Sydside og Sydøsthjørnerne baade paa Kor og Skib samt 24 Daler for at nedtage og igen at opmure et faldefærdigt Stykke Mur paa Korgavlen. 1711 betalte man Murmester Christen Godskesen 52 Daler og 2 Mark for at opmure den brøstfældige og udskredne Mur paa hele Sydsiden af Kirken, fra Grunden og til Tækket, saavelsom en Del af begge Gavle (Rgsk.). ⁵ Tegning af M.-Petersen (NM).